

1 (Sem-6/FYUGP) SAN 61 MJ

2 0 2 6

SANSKRIT

(Major)

Paper : SAN0600104

(Indian Philosophy)

Full Marks : 60

Time : 2½ hours

*The figures in the margin indicate full marks
for the questions.*

UNIT—I

(Aspects of Indian Philosophy)

(Marks : 15)

1. Answer the following questions in brief : 1×3=3

निम्नोल्लिखितानां प्रश्नानां संक्षेपेण उत्तरं देयम्—

(a) What is the meaning of the term 'Darśana'?

‘दर्शन’ इति पदस्य कोऽर्थः?

(2)

(b) Who was the propounder of Nyāya philosophy?

न्यायदर्शनस्य प्रवर्तकः को आसीत्?

(c) Who is the writer of *Vaiśeṣika Sūtra*?

वैशेषिकसूत्रस्य रचयिता कः?

2. Give short introduction of any one of the following :

2

निम्नलिखितयोः एकतरस्य संक्षिप्तः परिचयः प्रदेयः—

(a) Cārvāka

चार्वाकः

(b) Tripitaka

त्रिपिटकः

3. Answer any one of the following :

10

अधोलिखितयोः एकस्य उत्तरं प्रदेयम्—

(a) Elaborate the general characteristics of Indian philosophy.

भारतीयदर्शनस्य सामान्यलक्षणानि व्याख्यायताम्।

(b) Discuss fully the mode of classification of Indian philosophy.

भारतीयदर्शनसम्प्रदायानां विभागः कथं क्रियते? आलोच्यताम्।

(3)

UNIT—II

(Ontology and Epistemology—Tarkasaṃgraha)

(Marks : 15)

4. (a) What is the name of the author of *Tarkasaṃgraha*?

1

तर्कसंग्रहस्य लेखकस्य नाम किम्?

(b) Answer any two of the following :

2×2=4

अधोलिखितेषु कस्यचिद् द्वयस्य उत्तरं प्रदेयम्—

(i) What is Sāmānya? Give example.

सामान्यः कः? उदाहरणं प्रदेयम्।

(ii) Define अभाव. Write down different types of अभाव.

अभावस्य संज्ञा प्रदेया। अभावस्य विभिन्नाः प्रभेदाः लेखनीयाः।

(iii) Write briefly about 'Karma'.

'कर्म' इति विषये संक्षेपेण लिख्यताम्।

5. Write short notes on any two of the following :

5×2=10

अधोलिखितेषु किमपि द्वयमाश्रित्य संक्षिप्ता टिप्पणी लेखनीया—

(a) अनुमानम्

(4)

- (b) प्रत्यक्षम्
(c) प्रमा
(d) हेत्वाभासः

UNIT—III

(Sāmkhyakārikā)

(Marks : 15)

6. (a) Write the name of a commentator of *Sāmkhyakārikā*. 1
सांख्यकारिकायाः एकस्य टीकाकारस्य नाम लिख्यताम्।
(b) Answer any two of the following : 2×2=4
कस्यचिद् द्वयस्य उत्तरं प्रदेयम्—
(i) What do you understand by 'Duḥkhatraya'?
'दुःखत्रय' इत्यनेन किम् अवबोध्यते?
(ii) What is the meaning of the term 'Ānuśravika'?
'आनुश्रविक' इति पदस्य कोऽर्थः?
(iii) What are the Pramāṇas?
प्रमाणानि कानि?

(5)

7. Write short notes on any two of the following :

5×2=10

निम्नलिखितानां द्वयोः लघुटीका लेखनीया—

- (a) त्रिगुणाः
(b) पुरुषः
(c) सत्कार्यवादः
(d) पञ्चविंशति तत्त्वानि

UNIT—IV

(Introduction to Advaita Philosophy and Swāmi Vivekānanda's Practical Vedānta)

(Marks : 15)

8. Answer the following questions in brief : 1×3=3
निम्नलिखितानां प्रश्नानां लघूत्तराणि प्रदेयानि—
(a) What is the meaning of the word 'Vedānta'?
'वेदान्त' शब्दस्य कोऽर्थः?
(b) Who is the author of *Brahmasūtra*?
ब्रह्मसूत्रस्य कः प्रणेता?

(6)

(c) Fill in the blank :

रिक्तं स्थानं पूरयत—

_____ सत्यं जगन्मिथ्या।

9. Answer any one of the following questions : 2

निम्नलिखितयोः एकतरस्य उत्तरं देयम्—

(a) Why is Śaṅkarācārya's philosophy called 'Advaita'?

शङ्कराचार्यस्य दर्शनं कथम् अद्वैतमित्युच्यते?

(b) Write briefly about 'Mokṣa'.

मोक्षस्य विषये संक्षेपेण लिखत।

10. Answer any one of the following questions : 10

निम्नलिखितानां प्रश्नानां एकस्य उत्तरं लेखनीयम्—

(a) Present a note on the concept of God according to Śaṅkara Vedānta.

शाङ्करवेदान्तानुसारं ईश्वरतत्त्वस्य विषये एका टिप्पणी प्रस्तुयत।

(b) Write an introductory note on Practical Vedānta of Swāmī Vivekānanda.

स्वामीविवेकानन्दप्रतिपादिते प्रायोगिकवेदान्तविषये परिचयात्मकं प्रबन्धं रचयत।

(7)

(c) Explain the nature of Māyāvāda according to Advaita Vedānta.

अद्वैतवेदान्तानुसारेण मायावादस्य स्वरूपं आलोचनीयम्।

★ ★ ★